FORGÓ

A Kiss Áron Magyar Játék Társaság lapja. Megjelenik negyedévente.
IX. évfolyam 1. szám, 2008. május.

Kedves Tagtársak, Barátaink!

21 éves a Kiss Áron Magyar Játék Társaság!

Késve érkezik a tavaszi *Forgó,* amiért elnézést kérek, de a sokakat elérő meghűléses betegség a szerkesztőt is alaposan elkapta. A társasági élet azért nem állt meg, a pályázatokkal járó feladatokat úgy is elvégeztük, a *Forgóhoz* is gyűlt anyag, csak a formába öntés késett, a füzet is terjedelmesebbre sikerült. Szerencsére honlapunk szerkesztője, Kiss László követte a gyorsan pergő eseményeket, folyamatosan gazdagítja bemutatott anyagát. A honlap *(www.kamjt.hu)* népszerűségét bizonyítja növekvő látogatottsága, 2007-ben 15688 látogatója akadt, méghozzá a második félévi csaknem tizenkétszerese az első félévinek! Reméljük, idén tovább növekszik, számítógéppel nem rendelkező tagtársaink is felkeresik majd egy Teleházból vagy internetkávézóból, hogy gyorsabban követhessék a játékos eseményeket, mint a – sajnos csak negyedévente megjelenő – *Forgóból*. Fő társasági programunk február–április hónapokban a *Mátyás király apró népei* című, reneszánsz öltözetű babák készítését oktató programunk volt Zorkóczy Éva és Ék Erzsébet szakmai irányításával, amelyen remek babák készültek. Reméljük, viszontlátjuk őket a győri, majd a visegrádi babapályázati kiállításon. Visegrád minél több babát szeretne fogadni! Örömmel várnák – csak kiállításra – a korábbi években szerepelt, versenyzett babákat is.

A győri babarendezvények közvetlen előttünk állnak. A babakonferencia – szakmai nap – június 6-án lesz, és, szemben az eddigiekkel, a részvétel ingyenes, de előzetes bejelentést kérnek! Akit eddig a viszonylag magas részvételi díj tartott vissza, most bepótolhatja, hiszen sokaknak szép, felejthetetlen élménye a gyönyörű Zichy palotában eltöltött nap, amelyen az előadások meghallgatása mellett a több száz darabot számláló babakiállítás is látható. Társaságunk idén is szakmai támogatója a rendezvénynek, és kiadja szokásos Játékbaba-díjait, hogy minél több kislány kezébe kerülhessen egyedi tervezésű, ízléses, szép játékbaba.

Jelentős esemény volt március 26-án a Szórakaténusz Játékmúzeum és Műhelyben a *Sors és játék* című társasjáték-kiállítás megnyitása, amelyen Moskovszky Éva nagyszerű megnyitó előadását hallhattuk. Az év végéig látható kiállítás megtekintését csak ajánlani tudjuk. A 2008-as év „reneszánsz év" – a reneszánsz babák előtérbe kerülése mellett a Skanzen *A játék reneszánsza* cím alatt indítja Hetedhét Játékévét, melynek több tagunk is munkatársa. Jelentős eseménye lesz az évnek a VII. Nevelésügyi Kongresszus, amelybe szintén bekapcsolódunk. Játék- és babakiállítások sora mellett felhívjuk a figyelmet Léb Zsuzsa szervezéseire, amelyek kézműves tagtársaink számára segítik elő készítményeik értékesítését. Játék- és babakiállítások soráról adunk hírt, köztük egy állandóvá vált babakiállításról is!

Reméljük sokan szánták Társaságunknak adójuk 1%-át! Nem fizető tagtársaink utoljára kapják a *Forgót* – kérjük, még most egyenlítsék ki adósságukat! Lapzártakor gyönyörű ajándékot kapott a Társaság: Balázs Róbert, aki Társaságunk elismerését érdemelte ki a tavalyi *Gyermek – Játék* pályázaton, a felajánlott pénzdíjat el nem fogadva értékes babaházat nyújtott át, képét a következő *Forgóban* láthatják.

Viszontlátásra a rendezvényeken

Dr. Györgyi Erzsébet soros elnök

Meghívó

Babaünnep Győrött

A Zichy-palota gyönyörű termeiben 2008. május 24. és június 5. között, 12. alkalommal tekintheti meg a közönség Magyarország legnagyobb és legszebb időszaki babakiállítását.

A Nemzetközi Babakiállítás keretein belül bemutatkozik a Győri Babaklub, mely idén ünnepli alakulásának 10. évfordulóját.

A kiállítás alkalmával minden évben újabb és újabb alkotások — remekművek kerülnek a közönség elé, mely számos hazai és külföldi művész, kézműves és amatőr baba- illetve mackókészítő keze munkája kerül a nagyközönség elé. A kiállításon láthatóak az Országos Babakészítési Versenyre beküldött alkotások is.

Az országos babakészítési versenyen való részvételt segítendően minden évben ajánlunk néhány témát, mely segítheti a babakészítők munkáját. Az idei évben a reneszánsz évhez kapcsolódóan a verseny ajánlott témája: *Itt járt Mátyás király…*, *Reneszánsz viseletek, Kapuvári viseletek, Humor és jókedv.*

Június 6-án sor kerül a hagyományos szakmai napra is, amelyre nemcsak babakészítőket, hanem pedagógusokat, s más érdeklődőket is szeretettel várunk. A szakmai napon vendégelőadók, művészettörténészek, babakészítők tartanak előadásokat.

Ízelítő a szakmai előadásokból:

Horváth Terézia néprajzkutató *Kapuvári viseletek* című vetítettképes előadása;

Horváth Hilda művészettörténész: *Papírbabák az Iparművészeti Múzeumban;*

Bartáné Morvay Ajnácska: *Népviseletes öltöztető papírbabák az 1940-es évekből;*

Tészabó Júlia művészettörténész: *Az életre kelt játékok/babák az irodalomban és képzőművészetben;*

Zorkóczy Éva: *Rongyos láda, kincses láda;*

Csonkáné Kojnok Magdolna: *„Divatos" vagy „jó" játék? Játékbabák a fogyasztóvédő szemével;*

A szakmai előadásokon való megjelenés ingyenes, de előzetes bejelentkezést kérünk.

Információ: *info@zichypalota.hu.*

A szakmai előadásokat követően gyakorlati foglalkozásokat tartanak neves baba- és mackókészítők. A foglalkozások térítéskötelesek, azon kívül előzetes bejelentkezés szükséges!

Porcelánbaba-készítés – 3 napos, kezdőknek június 6–8. Antik reprodukció JDK–237. Kb. 40 cm-es babafej. Foglalkozást vezeti: Winkler Dorottya porcelánbaba-készítő. Részvételi díj: 12.000,-, mely tartalmazza a babaszemek, a festék árát és az égetés költségeit. A babához paróka, babatest megrendelhető. Hozni kell a lehető legvékonyabb ecsetet. *Ültethető Waldorf fiú baba – haladóknak*. Foglalkozást vezeti: Somné Gréti. Részvételi díj: 2.700,-. *Aranyhímzéses babaszütyő készítése.* Foglalkozást vezeti: Olaj Pálné. Részvételi díj: 2.000,-. *Miniatűr mackó (13 cm) készítése filcből.* Foglalkozást vezeti: Simon Krisztina. Részvételi díj: 2.400,-. Információ: Zichy-palota, Családi Intézet, 9022 Győr, Liszt F. utca 20. Telefon/fax: 96/311–316; 320–289.
Email: *info@zichypalota.hu.*
Web: *www.zichypalota.hu, www.babakiallitas.hu*.

✷

A VII. Nevelésügyi Kongresszus augusztus 25–28. között lesz Budapesten. Az 1000 részvevőt megmozgató nagyrendezvény első napja a Művészetek Palotájában folyik le – reményünk szerint itt mutatkozhatnak be Társaságunk játékalkotói kiállítással és vásárral, amelyről e számban Léb Zsuzsa szervező közöl felhívást. Társaságunk működését előadáson mutatjuk be, játék tárgyú kerekasztal beszélgetés szervezésében veszünk részt. Részletes program a *www.nk7hu* honlapon található. A szervezőbizottság e-mail-címe: *nk-szb@eik.bme.hu*.

✷

Illyés Bori babakészítő tanfolyamot szervezett áprilisban, mely jelenleg folytatódik. Szeretettel vár minden kedves érdeklődőt, aki maga is szeretné megtanulni a Boriéhoz hasonló babák készítésének „fortélyait". Aktuálisan változó információk honlapján, a *www.dollart.eoldal.hu* címen, vagy telefonon (20/662–6025) az esti órákban. Egy-egy tanfolyam 30 órás, három egymást követő hétvégén napi öt óra.

Felvidéki magyar babák

A Fehérvári Babaházban május 9-én, pénteken 17 órakor kiállítás nyílik *Felvidéki magyar babák* címmel. Megnyitja: Herczog Edit európai parlamenti képviselő. Megtekinthető: 2008. június 15-ig hétfő kivételével naponta 9–17 óráig. A kiállítás létrejöttéről így ír Szobiné Kerekes Eszter, a gyűjtemény létrehozója: „A babacsaládok felvidéki népviseletbe öltöztetését és ezzel egy időben a kiállítások szervezését generációkat átívelő összefogással valósítottuk meg. 1996 őszén jelentős létszámcsökkenés mutatkozott óvodáinkban és iskoláinkban. Ezért új utakat kerestünk anyanyelvi iskoláink népszerűsítésére. A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetségében Beíratási Művelődési Programot indítottunk. Átérezve gyökereink megismertetésének és nemzeti értékeink átörökítésének fontosságát, a tervezet részeként javasoltam a népviseletekbe öltöztetett babák gyűjtését és közkinccsé tételét.

Sokan az első szóra értették szándékunkat, és támogatták a gyűjtőmunkát. Az elinduláskor készségesen segítettek néprajzkutatóink, Méry Margit és Jókai Mária. Ők az összehasonlító elemzés során 11 nagy tájegységet és azon belül 29 népviseleti csoportot határoztak meg. Felkutattuk a varróasszonyokat, akik még hordták, vagy jobbik esetben ünnepi alkalmakkor még most is felveszik, büszkén viselik községük hagyományos ruházatát a Zoborvidéken, a Zsitva és a Garam mentén, valamint az Ipoly völgyében. Rongyszabászatban jártas népművészek megrendelésünkre elkészítették az első héttagú babacsaládokat. Ezeket a babákat elvittük a kiválasztott községekbe, ott a viseleteket még hitelesen megvarrni tudó asszonyok elkészítették nemcsak a felnőtt női és férfi, hanem a gyermekek egykori viseletét is. Az eredeti viselet kicsinyített másaiba öltöztették a család tagjait, a nagypapát, a nagymamát, a fiatalembert, a fiatalasszonyt, a kisbabát, a lánykát és a fiúcskát. A nagyszülők szívesen emlékeztek gyermekkoruk öltözködésére, az eredeti szóhasználatra, anyanyelvünk feledésbe menő szavaira, amelyekkel a ruhadarabokat jelölték.

A segítő összefogás eredményeként a felvidéki 11 nagy néprajzi tájegységből napjainkban már 41 község babacsaládja »vándorol« tájainkon. A gyűjtés közel tíz éve alatt sajnos idősebb adatközlőink közül többen távoztak az élők sorából, ám ránk hagyták örökül népi öltözködési kultúránk pici szeletét. Rajtunk, mindnyájunkon áll, hogy megőrizzük és továbbadjuk.”

Fehérvári Babaház, 8000 Székesfehérvár Megyeház utca 17. Telefon: 22/329–504.

Forrás: *Múzeumi Tájékoztató*, Tájékoztató a 2008. május–június havi Fejér megyei programokról XLIV. évfolyam 5–6. szám.

100 éve játszották

Játéktörténeti kiállítás nyílik a Wekerlei Gyermekházban május 17-én 17 órakor, megnyitja dr. Györgyi Erzsébet, köszöntőt mond: Vinczek György, Kispest alpolgármestere, Közreműködnek a Kispesti Művészeti Iskola növendékei. Kiállítók: Karlócai Mariann magángyűjtő, Szórakaténusz Játékmúzeum és Műhely, Kecskemét, Óvodamúzeum, Martonvásár, Kispesti Helytörténeti Gyűjtemény.

A kiállítás megtekinthető: május 17 – június 13, munkanapokon 8.00–20.00 óráig. Cím: Wekerlei Gyermekház és Családi Könyvtár (telefon: 1/282–9895), 1192 Budapest, Petur utca 7. Megközelíthető az M3 Határ úti megállójától a Pannónia úton a Petur utcáig, a 48-as autóbusz Kós Károly téri megállójától a Pannónia úton a Petur utcáig, a 99-es vagy 194-es autóbusz Corvin körúti megállójától a Pannónia úton a Petur utcáig.

Sors és Játék

Táblás társasjátékok kiállítása
rendezte Váczi Mária.

A megnyitó: március 26-án 17.00 órakor volt Dr. Moskovszky Éva megnyitó beszédével a Szórakaténusz Játékmúzeum és Műhelyben, Kecskemét, Gáspár András utca 11. Tel/fax: 76/481–469.

Megtekinthető december 31-ig, október 31-ig hétfő kivételével 10.00–12.30-ig és 13.00–17.00 óráig, november 1-től december 31-ig hétfő kivételével 10.00–16.00 óráig.

Dr. Moskovszky Éva kultúrtörténész szíves hozzájárulását adta, hogy könyvének címét a Szórakaténusz Játékmúzeum és Műhely új időszaki kiállítása is címeként viselje. A megnyitót követően malomjáték!

A táblás társasjátékok bemutatására alkalmat ad az eltelt csaknem harminc év alatt létrejött gazdag, számos ritkaságot őrző társasjáték-együttes és a társasjátékok napjainkban reneszánszukat élik. A társasjáték talán az egyetlen, de mindenképpen a legalapvetőbb játék, amely kortól, nemtől, társadalmi hovatartozástól függetlenül érintetté tesz bennünket gyermek- vagy felnőtt mivoltunkban egyaránt.

A kiállításban látható mintegy száz társasjáték közül biztosan lesz olyan, amely visszaidéz egy-egy régi, meghitt hangulatú karácsonyt, esetleg egy nagyon vágyott, de meg nem kapott játék miatt érzett szomorúságot, amely – felnőtté válva – mára emlékké szelídült.

Végignézve a kiállítást, a látogató megismeri a táblás játékok eredetét, őstörténetét: *Malom*, *Pachisi*, *Libajáték* és talál majd történelmi, társadalmi eseményekhez kötődő társasjátékokat: *Honfoglalás-Történelmi társasjáték* (1925), *Európa Ifjú Polgára* (2001).

A tudás átadásának, a tudományok iránti érdeklődés felkeltésének, a műveltség napjainkban sem nélkülözhető szerepének hangsúlyozására szintén alkalmasak a társasjátékok: *Így öröm a számolás* (1935k), *Gombos Olympia* (1937), *Jobbra hajts, balra előzz*! (1950k), *Közlekedj okosan!* (1960). *Ki mit tud Magyarország népművészetéről* (1970), *Játék a betűkkel* (1977), *Számlogika* (1982), *Memória II. műveltségi memóriajáték – Irodalom-történelem* (1983), *Bibliai társasjátékok* (1983), *Utazás a naprendszerben* (1984*), Betűvarázs* (1991k), *Kresziskola*.

Látható jó néhány, „gazdálkodó" énünket megszólító játék is: *Harang és kalapács* (1930k), *Capitaly* (1940–41k.*), Földmívesszövetkezeti társasjáték* az 1950-es évekből, többféle kiadású *Gazdálkodj okosan!* (1960, 2006), *Aukció* – képzőművészeti társasjáték.

Számos társasjátéknak témája a földrajz, az utazás: *Budai hegyvidék* (1930k), *Legszebb város*, *Budapest kis idegenvezetője* (1933), *Holiday – Utazás Európában* (1980), *Kirándulás a Balaton körül*, *Löblovitz-féle földrajzi játék*, *200 nap alatt a föld körül – Évmilliók nyomában*, *Szentesi városkerülő*.

Kicsik számára is készültek egyszerű lépegető társasjátékok, a játék öröme mellett azzal a szándékkal is, hogy megismerjék környezetük állat- és növényvilágát: *Noé hangos bárkája* (1935), *Séta az állatkertben* (1935k), *Állatóvoda* (1979), *Pumukli* (1991).

Szerepjátékok gyűjtőnév alatt azokat a társasjátékokat állítjuk ki, amelyek témája egy-egy foglalkozás vagy tevékenység: *Zsuzsa hozománya*, *Babalakodalom* (1940k), *Süssél főzzél* (1959), *Postásjáték* (1984*), Police 07 (Az Intepol Budapesten), A kis háziasszony*.

A mesék és csodák birodalma szintén feltárul néhány társasjátékban: *A törpék országában* (1910k), *Utazás János pap országába* (1940k).

Az ügyességre és jó megfigyelő képességre építő társasjátékok nagyon kedveltek a gyerekek körében, és ezekben gyakran ők a győztesek a felnőtt játszótárssal szemben is: *A repülő kalapok*, *Ki dob többet?*, *Repülő süvegek* társasjáték (1957), *Törpék tánca*, *Horog-játék*, *Memória*, Válogatás a Szórakaténusz Játékmúzeum és Műhely gyűjteményéből (2002).

A társasjátékok mellett Pálffy László matematikus 3500 darabos dobókocka-gyűjteményéből nyújtunk válogatást, ezzel téve teljessé a Sors és Játék kiállítást.

„Már 10–20 ezer éve is kockáztak – írja Pálffy László. Akkor a törzsek, főpapi, mágusi jóslásra, időjárás előrejelzésre használták a kockát és egyéb dobótesteket. Ezekkel a mágikus tárgyakkal régészeti leletek tanúságai szerint hat-hétezer éve kezdtek játszani a gyerekek. Négyezer éve az egyiptomi gyerekek már három különböző, pontosan szabályozott szerencsejátékot játszottak dobótestekkel. A germánoknál az Ázok — a tizenkét főisten — arany játéktáblákon kockáztak, így

igazgatva a világot. A tibeti dalai láma helyettese kockajátékkal dönti el az év sorsát, bár a vallási tibeti dobókocka mind a 6 oldalán hat darab pont van, ami biztosítja az optimista jóslás alapját." (Forrás: *www.homoludens.hu.*)

A kiállításban ki lehet próbálni többféle játékot is. Egyik, a Dugár János lakiteleki fazekas által tervezett és készít kerámia memóriajáték, melynek felülete tapintható. Ezzel a játékkal a vak gyerekek is tudnak látó társaikkal játszani, akik részére az a szabály, hogy behunyt szemmel vehetnek részt a játékban.

Felelj gyorsan! Bizonyára sokan emlékeznek erre az igazán szórakoztató és tanulságos játékra, amivel szintén játszhatnak a kiállítás megtekintésére érkező vendégek. Lényege, az abc adott betűjével, amit kiforgatnak egy korong segítségével, gyorsan kell mondani egy város, madár vagy növény nevet.

A kiállítással együtt megjelentek az alábbi kiadványok:

A Szórakaténusz Módszertani Füzetek sorozat hetedik kiadványaként készül egy játékos kiállításvezető, nem csak gyerekeknek. Része egy társasjáték is, így az érdeklődők játék közben ismerhetik meg az állandó (Játékok: Titkok, Csodák, Örömök) és időszaki kiállítást.

A Szórakaténusz Játékmúzeum és Műhely Gyűjteményei sorozat 4. köteteként megjelent A Szórakaténusz Játékmúzeum és Műhely táblás társasjátékainak gyűjteményét bemutató magyar és angol nyelvű kiadvány.

Lényegünk, hogy egyszerre vagyunk gazdasági érdekből cselekvő (homo oeconomicus) és játszó (homo ludens) ember. A társasjátékokban módunkban áll megélni mindkét énünket: a felelősségteljes felnőttet és az örökké bennünk rejtőző gyermeket.

Váczi Mária – a szerk.

✷

A Míves Tojás Múzeum – Zengővárkony saját székhelyén kívül hét helyszínen rendezett idén húsvéti kiállítást. Ebből jelenleg még egy látható 2008. március 12. és június 12. között az Orlai Petrics Soma Kulturális Központ Gyűjteményében, *A csodálatos hímes tojás* címmel. A Kárpát-medence hímes tojásai tájegységenként csoportosítva láthatók. Cím: 5650 Mezőberény, Fő út 1–3. Telefon: 66/352–025. Nyitva: kedd–péntek 10–12, 14–16., minden páratlan hét szombatján 10–12, 14–16.

Maruzs Éva ***Korok és divatok*** című babakiállítása a Nógrád megyei Varsányban a Hunyadi Mátyás ált. iskolában (3178, Szécsényi út 1.) május 15-én 17 órakor nyílik, megnyitja Léb Zsuzsa. Egy hét időtartamra tervezik, de további esetleges fennállásáról Szép Vencelné 70/932–4423 adhat információt.

✷

A baba harmadik élete **című,** Zsidek Katalin babarestaurátor munkásságát és Siposné Bíró Ildikó porcelánrestaurátor munkáit bemutató kiállítás megnyitója 2008. május 20-án 12.30-kor lesz a Bölcsődei Múzeumban (Bp. VIII. Nagytemplom utca 3.). A kiállítást Dr. Tészabó Júlia egyetemi adjunktus nyitja meg.

Kati most már évek óta annak szenteli minden idejét, hogy e különleges játéktípus megőrződött darabjait egy harmadik élettel ajándékozza meg, s egy új világba illessze a régi idők tanúit, ahol már nem a gyermekek játékaként, hanem műtárgyként kapnak új szerepet."

Tészabó Júlia

A Magyar Origami Kör nyári országos és nemzetközi találkozója és kiállításai

Egyesületünk elődje 1988-ban alakult Kecskeméten, a Szórakaténusz Játékmúzeumban. A 20. születésnapot az augusztus 8–10 között megrendezendő nyári találkozónk keretében ünnepeljük, melyet idén a Békásmegyeri Közösségi Házban tartunk Budapesten.

A magyar origamis élet legnagyobb eseménye lehetőséget kínál új modellek és módszerek tanulására, tanításra, ismerkedésre, kellékek beszerzésére.

A találkozóhoz idén több kiállítás is csatlakozik: a résztvevők által hozott modelleken kívül az *Origami zászlók* címmel kiírt pályázatra beérkező zsűrizett alkotásokat is bemutatjuk. Vasarely születésének évfordulójához kapcsolódva a művész képeit origami technikával megjelenítő kiállítás is látható lesz a helyszínen szeptember végéig. Részletek az alábbi honlapokon: *www.origamisok.fw.hu (*régebbi), *origami.homoludens.hu (*újabb).

Villányi Mariann

mariann.villanyi@budavital.hu, 20/941–62–69.

A játék reneszánsza
Hetedhét Játékév
a Skanzenben, 2008.

A Szabadtéri Néprajzi Múzeum a Reneszánsz évben játékba hívja látogatóit! A Hetedhét Játékévben hét hónapon át a hét tájegységben megújulnak a kiállítások, a múzeumi műhelyek és a játéklehetőségek.

A játék reneszánsza során újjászületnek a Skanzenben a régi játékszerek és újra átélhetővé válnak a hagyományos közösségi játékalkalmak, a játékos tevékenységek, az európai reneszánsz népi kultúra magyar vonatkozásaira is fény derül.

A Skanzen a reneszánsz évben hatalmas játéktáblává válik, amelynek mezőin lépkedve látogatóink mindig új játékot és új felfedezni valót találnak maguknak. A Hetedhét Játéktérben térképes programfüzet segíti a Játékosokat a tájékozódásban, a játéklehetőségek és a játékszabályok megismerésében.

A Hetedhét Játékév nemcsak a gyerekeknek szól, hiszen a Skanzen 0–99 éves korig, egyénileg és korlátlan létszámú társaságban, korhatár nélkül játszható! Az első játékszabály: aki két hatost dob egyszerre, ingyenesen beléphet! A Hetedhét Játékév logója a dobókocka.

A játéktábla mezői:

Játékos életképek: a Kisalföld tájegység lakóházaiban olyan szobákba lehet betekinteni, ahol három időmetszetben (1890-es, 1930-as, 1970-es évek) otthoni játékhelyzetek tárgybeli lenyomatai láthatók: téli fonóbeli jelenet, karácsonyi ajándékozás, és a városból a falun élő nagyszülőkhöz szünidőre érkező unokák játékai.

Játszd újra!: Újra kipróbálható játékszerek: ugróiskola, ugráló kötél, karika, gólyaláb, csiga, madzag, kötél, kocka, kártya, hajtogatós mesekönyv, malom, teke, csocsó és roller a Hetedhét Játéktáblán!

Műtárgyrejtvény: a hét tájegység hét házának hét szobájában hét-hét tárgy idegen. Játékos látni tanulás, játékos néprajzi tárgykeresés.

Itt a piros, hol a piros?: a múzeum 50 hektárnyi területének hét pontján nagy és piros játékokat helyeztünk el. A labirintus, a labdahempergő, az óriási ördöglakat, a rönképítő, a rönkhinta, a rollerkölcsönző és az óriás látófa, valamint a hordó-ló és a szamárhúzó szórakoztató kikapcsolódást nyújtanak a mozgékony játékosoknak.

Napi játékok: a legtöbb népi játék napi játék: egy alkalmas pillanatban születik, fűből-fából készül, sokszor csak éppen tenyérnyi méretű. Legtöbbször egyetlen használatra készül, vagy éppen maga az elkészítés a legjobb játék: a szőrlabda gyúrása, a szalmababa kötözgetése, a fűzfa síp faragása, a levélhajó összeillesztése, vagy éppen a papírrepülő hajtogatása. Ezeket az apró, napi játékokat megrendelhető kézműves foglalkozásokon lehet megismerni és elkészíteni.

Babaházak: időszaki kiállítás a sonkádi csűrben (Felső-Tiszavidék tájegység) 2008. június 15.– október 31. A kiállítás alapját egy tárgyi gyűjtemény és egy néprajzi gyűjtés interjúanyaga képezi. A kiállításban három kislány gyermekkorát rekonstruáljuk, két párhuzamos történetet mutatunk be a látogatóknak.

Az egyik történet városi polgár családból való testvérpáré. A Skanzen birtokába került a teljes gyerekszoba-együttes: népművészeti ihletettségű festett bútor, a gyermekruhák, a játékok és könyvek.

A másik falusi kislány (ma 75 éves dédnagymama) gyermekkorát idézi föl. Visszaemlékezésekkel rekonstruáljuk a gyermekkort, mivel egyetlen egy fotón kívül nem maradt tárgyi emlék. Az interjúk alapján a múzeum tárgygyűjteményének felhasználásával „tárgyiasítjuk" a történetet. A kiállításban egy történelmi kor két arca is felsejlik a tárgyak és a történetek mögött.

Magyarok az Olimpiai Játékokon: a Testnevelési és Sportmúzeum vándorkiállítása a Süttöri istállóban (Kisalföld tájegység) 2008. május 27. – október 31. A kiállítás 1896-tól 2004-ig mutatja be az olimpiákat – magyar szempontból. A 27 tabló a sok archív felvétel mellett az egyes olimpiákon elért eredményeinkről, a sportolókról, edzőkről, a versenyekre való felkészülésről, az olimpiák történetéről tartalmaz érdekes adatokat, magyar és francia nyelven.

*Játékraktár: i*dőszaki kiállítás a Néprajzi Látványtárban – 2008. március 20. – október 31.

A Skanzen Néprajzi Látványtárában egy helyre gyűjtöttük a múzeumba az elmúlt évtizedekben bekerült legszebb játékszereket a raktárak mélyéről.

Játszmák – Állandó hétvégi programok – a szünidőben is: a közismert *Szombati Szöszmötölés* is játékos elemekkel gazdagodik.

*Tótágas Vasárnap: v*asárnaponként bárki jelmezt és maszkot készíthet, paraván építhet saját színházához, bábosok, komédiások és zsonglőrök lépnek fel. Neves színészeink mesélnek első öltözőjükről, személyes játékvilágukról, és bevezetik a látogatókat saját babaházukba a rendhagyó tárlatvezetésen.

Babaöltöztető, babavarroda sorozatunkban babaklinika, babakonyha is működik.

Játéknaptár: Eddig lezajlott programok: Február 2. *Farsangfarki mulatság*, március 16. *Húsvéti készülődés*, március 23–24. *Húsvét*, *Május 1. „Itt járt Mátyás király"* – Alkotónap, május 11–12. *Pünkösdi Játékok* – a Hetedhét Játékév kiemelt fesztiválja,

Május 25.: *Garabonciás Gyermeknap* – program a Hagyományok Házával közösen. Az általuk kiírt *Forgószél — Garabonciás* néprajzi vetélkedő győztesei lesznek a múzeum Felső-Tiszavidék tájegységének a gazdái és gazdasszonyai. A szerepjáték mellett minden érdeklődő tevékenyen kerülhet kapcsolatba a vidék szegényparaszti, kisnemesi életmódjával, játékaikkal, játékszereik készítésével.

Május 27–31.: *Hetedhét Játékhét*. A hét minden napján újabb és újabb, régi és megújuló, szabadban játszható egyéni vagy csapatjátékba hívunk mindenkit. Felhívásunkra újjáéled a nagyréten és a pihenőkben a méta, a teke, a bige, a dólé, a triccs, a guja, a curka és társaik.

Június 1.: A *III. Falusi Olimpia*, 8–14 éves gyerekek és kisebb közösségek számára. Családokat, baráti társaságokat, együtt sportoló amatőr csoportokat várunk, akik szívesen próbára teszik ügyességüket, erejüket. A jelentkezőknek olyan népi sportjátékokban kell kiállniuk a próbát, amelyek egy – egy ókori versenyszámnak felelnek meg. A versenyszámok: talicskázás, lovacskázás, ötpróba, grundbirkózás, erőpróbák, futószámok. Az olimpia lebonyolítását a Testnevelési Egyetem népi sportjátékokkal foglalkozó hallgatói segítik. A győztesek elnyerik jutalmukat, az érmek és serlegek mellett a dicsőség babérkoszorúját.

Augusztus 16.: *Termőföldünnep* – A szabadtéri kiállítások kemencéiben kenyeret, cipót és kenyérlángost sütünk, a gyerekeket is bevonva a tevékenységbe. A Játszóházban növényekből és terményekből készítünk játékszereket. Megismerjük a gyermekek játékos munkára nevelésének eszközeit: a gyermekszerszámokat. Ezen kívül a sárjátékokat és a földön végezhető játékokat is kipróbáljuk: az ugróiskolát, a triccsezést, a mancsozást, a mocsárjárást.

Játékosok:

Ipiapacs! – Fotópályázat és mobilfilm pályázat, melynek eredményét a Skanzenben bemutatjuk.

Játékkincs – Alkotónapi pályázat és kiállítás. Mai diákok saját kezűleg készített alkotásait várjuk: eszközös, társas, táblás, stratégiai, ügyességi, logikai játékszereket. Olyan ötletes és egyszerű játékokat, amelyek akár középkori eredetűek is lehetnek, természetes anyagokból készülnek, és a régieket tovább gondolva teljesen újjászületnek. A zsűri által kiválasztott legötletesebb, legszebb eszközöket kiállítjuk.

Itt járt Mátyás király – Alkotónapi pályázat és kiállítás, Mátyás királyról szóló történetek illusztrációit várjuk, a díjazott és a kiválasztott alkotásokból kiállítás készül, *Itt is járt Mátyás király* címmel múzeumpedagógiai foglalkozásokon Mátyásról szóló népmesék dramatikus játékára lesz lehetőség.

Falusi Olimpia – erre olyan 8–14 éves gyerekeket, családokat és 60 év feletti seniorokat várunk egyénileg vagy csoportosan, akik szívesen próbára teszik ügyességüket, erejüket az olimpiai megmérettetésben és vágynak a dicsőség babérkoszorújára. A próbákat olyan népi sportjátékokban kell a jelentkezőknek kiállniuk, melyek egy-egy ókori versenyszámra emlékeztetnek. A versenyszámok: talicskázás, lovacskázás, ötpróba, grundbirkózás, erőpróbák, futószámok, távgyaloglás. Az olimpia lebonyolítását a Testnevelési Egyetem népi sportjáték karának hallgatói segítik.

***Izeg-mozog tábor* – a Skanzen szünidei ajánlata: a** Skanzen nyári szünidei napközis táborába június 30. és augusztus 1. között várják a 6–12 éves gyerekeket.!

Babavarró tanfolyam: több alkalomból álló kézimunka tanfolyam, amelyen egyszerű játékbabák és játékfigurák készítését sajátíthatják el a jelentkezők. További részletek: *www.skanzen.hu.*

Joó Emese – a szerk.

Az *Éljen a grund!* kiállításhoz kapcsolódó játékok a Petőfi Irodalmi Múzeumban

2007. október 11-én nyílt meg a Petőfi Irodalmi Múzeumban a fenti című kiállítás, ami Molnár Ferenc 100 éve megjelent világhírű regényének, A Pál utcai fiúknak állít emléket. A tárlat bemutatja a regény helyszíneit, fontosabb szereplőit, a különböző kiadásokat, illusztrációkat és Molnár Ferenc életének, gyerekkorának eseményeit. A felnőtteknek a korszakról és a könyvről rengeteg hasznos információt ad. Ugyanakkor elsősorban a gyerekközönséget célozza meg és sok interaktív elemet, kérdést, játékot tartalmaz. Nagyon népszerűek a vetítőkön futó filmadaptációk, mozgókép-összeállítások. A tárlókban az iskolatörténeti emlékek mellett korabeli játékszerek, különböző golyók, a század eleji városi és népi játékok láthatóak. A golyózást, a leírt szabályok alapján lelkesen próbálja ki minden ide látogató kisiskolás. Emőd Teréz és Kómár Éva, a kiállítás rendezői összeállítottak egy kalandlapot, amelynek megoldásával feleleveníthetjük a kötet legfontosabb részleteit és játékosan feldolgozhatjuk a látottakat.

A kiállításhoz több rendezvény kapcsolódott és kapcsolódik még bezárásáig, 2008. augusztus 31-ig. Novemberben a Múzeumok Őszi Fesztiváljának részeként rendeztük meg a *Pál utcai fiúk Fesztivált*. A rendezők és a múzeumpedagógusok arra törekedtek, hogy a kiállítás befogadása mellett a gyerekek aktívan szerepeljenek, átéljék az olvasottakat.

Ezt segíti elő Békés Pál *Az egyleti gitt* című rövid jelenete, amit az ismert író erre az alkalomra írt. Igény szerint az érdeklődő tanárok e-mailben előre megkapják a szöveget, a gyerekekkel megtanulják, majd időpont egyeztetés után a kiállítótérben előadják azt. Megtudhatjuk a darabból, hogy hogyan élnek, gondolkoznak a mai fiatalok, hogyan készülnek a gittegyleti rész előadására, majd el is gyakorolják a Rácz tanár úr szobájában lezajlott történetet. A szituációs játék elmélyíti tudásukat, játékosan tanítja őket.

A másik interaktív játékunkat a Molnár Ferenc Általános iskola 7. osztályos tanulói találták ki, Varga Irén tanárnő és a technikai kivitelező, Nagypál Ferencné segítségével kigondoltak egy *Élő Társasjátékot*. Itt a két bábu egy vörösinges, illetve egy Pál utcai gyerek, akik a társasjáték mezőin az óriási dobókocka pontértékei után haladnak. A játékvezető segítségével a szerencse és a kérdésmezőkre lépve a regényre épülő kérdésekre kell válaszolniuk, feladatokat (gittelés, golyózás, diákabrak-készítés) kell megoldaniuk. Ennek eredményétől függően haladnak előre vagy hátra, még egyszer dobnak stb. A győztes az, aki a grund zászlajával először célba ér. Mindezt kedvesen, szellemesen adják elő a gyerekek és megismételhetik, illetve folytathatják a jelentkező osztályok diákjai is.

November folyamán családi programot szerveztünk, amelynek keretén belül bejártuk a regény legfontosabb helyszíneit. A menet a Múzeum elől indult, az állomásoknál – pl. Múzeumkert, Füvészkert – a kiállítás kurátorának, Emőd Teréznek az előadásban érdekességek hangzottak el az ide vonatkozó részekből. Mindenki egy szép, színes, régi térképmásolatot kapott a helyszínek megjelölésével. A sétát tavasszal többször megismételjük, lebonyolítója Kákonyi Magdolna múzeumpedagógus.

2008. április 9-én megtartottuk a Pál utcai fiúk 100+1. születésnapját.

Június 21-én 16 órától a századfordulós játékokat mutatjuk be, elsősorban a Kenderkóc bolt kínálata, Marsovszky Gyula és társai segítségével. A bemutatott játékok mellett megláthatjuk, hogy hogyan működött például a krumplipuska, és el lehet készíteni egyszerűbb tárgyakat. A regényhez kapcsolódóan megtudjuk, hogy miként lehet többféleképpen golyózni, métázni, ezt ki is lehet próbálni. Kiderül, hogy mivel játszottak a városi gyerekek és mivel töltötték az időt falun, milyenek voltak a népi játékok akkoriban.

A kiállításra és rendezvényeinkre szeretettel várunk minden kedves érdeklődő gyereket, családot, osztályt! Petőfi Irodalmi Múzeum 1053, Budapest, Károlyi Mihály utca 16.

Információ: *www.pim.hu*, jelentkezés a programokra: *matuze@pim.hu*. *Matuz Edit*

Játékudvar
Játék- és könyvantikvárium

Budapesten a Ferenc körút 10. szám alatt lakik a boldog gyermekkor! A Játékudvarnak keresztelt bolt zsúfolásig tömött polcaival valódi kincsestár a betérő felnőttek és gyermekek számára. A számtalan kisautó, megannyi makett és ólomkatona, a polcokon sorakozó mackók és bábok, a sok-sok régi mesekönyv nosztalgikus időutazásra csábítja a látogatókat.

A Játékudvart működtető házaspár, Földes János és felesége, Mária, – Társaságunk régi tagjai – 1991-ben alapítottak Galériát a kőszegi Jurisics várban. Az önfenntartó intézményként működő Kőszeg Galéria 13 éves fennállása alatt több mint 300 kiállítást szervezett a házaspár; a kortárs képzőművészeti kiállítások mellett egyre nagyobb hangsúlyt fektetve a kézműves hagyományok ápolására. Hogy rendezvényeiket a gyermekek, a fiatal generáció számára is vonzóvá tegyék, kiállításaikon egyre nagyobb teret engedtek a játéknak. A kézműves játékkészítőket támogatandó kilenc alkalommal szerveztek országos kézműves játékkiállítást, melyek Kőszeg után több városban is vendégeskedtek. Egy-egy kiállítás alkalmával 100–110 kiállító mutatkozott be összesen 3–4000 alkotással. E sikeres kiállítások ellenére Földesék 2003-ban felszámolták kőszegi kötöttségeiket; s azóta játékkal kapcsolatos tevékenységüket az 1997-ben alapított Játékudvar nevezetű játék- és könyvantikváriumukban folytatják.

Földeséknek határozott elképzelésük, véleményük van arról, hogy milyen a jó játék. A bolt hatalmas árukínálatából a különféle autók, járművek, számtalan Matchbox mellett nagy népszerűségnek örvendenek a vasútmodellek, villanyvonatok, sínek és a terepasztal építéséhez szükséges egyéb parányi kiegészítők. Egy szűk folyosón kaptak helyet a földtől a plafonig terjedően azok a dobozokba zárt műanyag makettek, melyek elkészítése akár közös játékalkalom is lehet apa és fia számára. Gazdag kínálat található a nagy népszerűségnek örvendő ólomkatonákból, ólomfigurákból, de a papírból készült modellek terjesztését is megindították már a tulajdonosok. Földesék szerint a jó játék továbbgondolásra, tanulmányozásra ösztönöz. A modellezés, makettezés pedig amellett, hogy jó játék, komoly kutatómunkát is feltételez, hiszen a makettezők igyekeznek a legapróbb részletekig utánanézni az adott kornak, stílusnak, haditechnikának stb., amit makettjük felidéz. A Játékudvart nap mint nap élettel telítik meg a makettek, modellek azon szerelmesei, akik „találkozóhelyükön" hétről hétre átadják, megvitatják egymással ismereteiket, tapasztalataikat.

A bolt gazdáinak szemlélete szerint a játék a társadalomba való illeszkedés iskolája, melynek meg kell alapoznia a jövőt. Ezért bírnak különös jelentőséggel a gyermekek gondolat-, érzés- és fantáziavilágát gazdagító játékok, köztük sok szerepjáték: mackók, babák, bábok. A játék ugyanakkor egy életpálya megalapozásában is fontos szerepet tölthet be. A különféle építőelemekkel, LEGO-val való játék például egy építészeti pálya előfutára lehet. A Játékudvar kínálatában található szabályjátékok, társasjátékok, kártyák, logikai és ügyességi játékok az értelmi képességek fejlesztéséhez járulnak hozzá.

Napjainkban a Játékudvar kuriózumnak számít a magyarországi játékforgalmazás palettáján. A nagyobb játékboltok polcain vagy a hipermarketek játékosztályain a gyerekek hatalmas mennyiségű, változó minőségű, túlnyomórészt divatjátékokkal találkoznak. Ezek a média által is közvetített, trendinek számító játékok azonban nem hosszú életűek. Rendszerint hamar kidobásra kerülnek, nem maradnak fenn generációkon keresztül. Ennélfogva a gyermekek nem tanulják meg a tárgyak megbecsülését sem. A Játékudvar elsősorban a felnőtt vásárlók számára van berendezve, s vevőinek köre valóban nagyrészt a 20 év felettiekből tevődik ki. Árukészlete nem követi a divatot; itt nem árusítanak sem számítógépes játékokat, de még Barbie-kat sem. A Játékudvar célja a hagyományok őrzése, a közép-európai játékkultúra erősítése. Kínálatában sokféle – fából, papírból, textilből készült – kézműves játék található.

A Játékudvar nem utolsó sorban könyvantikváriumként is működik. A szépirodalmi, művészeti, ismeretterjesztő, történelmi, hadtörténeti könyvek mellett szótárak, lexikonok, hobbi könyvek és folyóiratok is gyarapítják az állományt. A bolt fő profiljához – a játékhoz –

méltóan a mesekönyveket külön helyen, a Meseantikváriumban helyezték el, ahol a régi gyerekkönyvektől, a leporellón át, a kötelező olvasmányokig minden megtalálható.

A Játékudvar alapítóinak hitvallása szerint: „Fontos, hogy a játék (a sporthoz hasonlóan) beépüljön életünkbe, tudatunkba, egyénileg, sőt társadalmi szinten is megkapja a kellő figyelmet és támogatást, hogy családmegtartó, egészségmegőrző és szocializáló, nevelő hatása érvényesülhessen. Ezért dolgozunk."

A Játékudvar várja az igazi játékkultúra iránt érdeklődő vásárlóközönséget és olyan kézműves játékkészítők jelentkezését, akik játszható, minőségi, forgalmazható játékaikat szívesen értékesítenék.

Salamon Eszter

Elérhetőség:
Játékudvar Játék-és Könyvantikvárium, kis és nagykerekedés, Budapest, Ferenc körút 10.
Telefon: 1/215–6864, 30/2606–834.
E-mail: *jatekudvar@t-online.hu.*
Honlap: *www.jatekudvar.hu.*

Társaságunk a Múzeumi Majálison

Kézműves Tagtársaink: Léb Zsuzsa szervező, Csordás Katalin, Gálné Csizmadia Anikó, Markó Krisztina és Orbánné Balogh Katalin képviselik Társaságunkat a Múzeumok Majálisán a Magyar Nemzeti Múzeumban május 17–18-án. Információ: Léb Zsuzsa, 20/943–9782, 1/314–4015, *babaszalon@freemail.hu.*

Léb Zsuzsa tagtársunk Társaságunk kézműves tagjainak árusítási lehetőségeiért

Az utóbbi években egyre feljebb szöknek a jelentősebb rendezvényeken a kézművesek által fizetendő helypénzek, sátor- és asztalbérleti díjak.

Másrészről nincsen mindenki abban a helyzetben, hogy időben tudomást szerezzen a részvételi lehetőségekről, esetleg technikai problémák gátolják, nehezítik a részvételt.

Az alábbi felsorolásban található helyszíneken szívesen látják a Játék Társaság kézműveseit, általában a szokásosnál kedvezőbb feltételekkel.

Visegrádi Palotajátékok, július 11–13, Kaláka Fesztivál július 10–13, Diósgyőr; SzeptemberFeszt, szeptember 5–7., Budapest, Bókay kert; Ferenc napi búcsú október 3–5., Budapest, Bakáts tér.

Folyamatos nyári kézműves piac üzemeltetése kezdődik a Kálvin tér, Bródy Sándor utca környékén. Itt módunkban áll állandó helyet bérelni, ahol felváltva lehet árusítani.

Minden helyszínen örömmel veszik a szervezők a közös megjelenést, a Játék Társaság neve jól cseng! A kedvezmények mértéke általában a résztvevők számától függ. További felvilágosítás, jelentkezés: Léb Zsuzsa, 20/943–9782, fax: 1/314–4015, e-mail: *babaszalon@freemail.hu.*

Közös bemutatkozási lehetőség kínálkozik augusztus 23–24-én Endrefalván, valamint 25–28-án, a Nevelésügyi Kongresszuson a Müpában.

Kérünk mindenkit, aki a vásárokon, kiállításokon szívesen bemutatná portékáit, esetleg bemutatót tartana, jelentkezzen a fenti elérhetőségeken, annak érdekében, hogy egy élő címlista álljon a szervezők rendelkezésére.

Léb Zsuzsa Babaszalonjának programjai

A Rongybaba reneszánsza – Ősi technikák — mai babák: bemutató és műhelymunka 2008. május 17. 10–11., Erlin Galéria, Budapest IX. Ráday utca 49.; *Elfeledett játékaink* — Családi Alkotó Műhely, Hógolyóbolygó koncert Népsziget, május 18; *A rongybaba múltja, jelene és jövője...* című kiállítás: Dabas, Kossuth Művelődési Központ, május 23–30.

✷

Csutorás Nemzetközi Népzenei és Néptánc Tábor a Tradíció Alapítvány, a Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége – KÓTA és a Táborfalvi Közművelődési és Népzenei Egyesület szervezésében 2008. augusztus 10–17. között Lajosmizsén, a Diákotthonban (6050 Ceglédi utca 1.). Bővebb információ, jelentkezési lap filmek, fotók, cikkek, programok a *www.tradicio.hu* és a *www.csutorastabor.hu* honlapokon. A tábor vezetője Birinyi József népzenekutató, a KÓTA társelnöke, a Csutorás Együttes alapítója, házigazda a Csutorás együttes (Táborfalva), Gajdos együttes (Eger), Flótás együttes (Lajosmizse). Levélcím: Tradíció Stúdió, 1024 Budapest, Keleti Károly utca 8. Telefon: 1/315–1322, 1/316–0592, 20/934-6032, e-mail: *csutoras@tradicio.hu*, fax: 1/438–0250. Jelentkezési határidő 2008. június 16.

Szekeres Erzsébet programjai Gödöllőn

Szekeres Erzsébet textilművész *Életjelek* című gyűjteményes kiállításának megnyitója 2008. május 3-án 15 órakor volt a Királyi Kastély Lovardájában, melyen köszöntőt mondott: dr. Gémesi György, Gödöllő város polgármestere és dr. Révész T. Mihály, a Gödöllői Királyi Kastély Kht. ügyvezető igazgatója

Szekeres Erzsébet munkásságát Kovács Gergelyné kultúrtörténész előadásával, Maczkó Mária Magyar Örökség-díjas előadóművész népdal illusztrációval méltatta.

Icinke-picinke (meseszőnyeg)

A Gödöllői Királyi Kastély – Lovardában *Életjelek: Eljegyezve a szövőszékkel* címmel 77 db szövött faliszőnyegen mutatják be meg Szekeres Erzsébet munkásságát, kiemelkedő darabjai az *Árpádházi szentek és boldogok* sorozata. Megtekinthető június 29-ig, hétfő kivételével naponta 10–18 óráig. Telefon: 28/410–124, 28/420–588. E-mail: *informacio@kiralyikastely.hu, program@kiralyikastely.hu.*

Honlap: *www.kiralyikastely.hu.*

A Frédéric Chopin Zeneiskolában *Életjelek: Pentaton dallamok.*

Szekeres Erzsébet varrott szőnyegei szűkszavú, ám erőteljes megformálású kompozíciók. Ezzel a sorozattal tisztelgett Kodály Zoltán emléke előtt. Cím: 2100 Gödöllő, Ady Endre sétány 1. Megtekinthető: június 29-ig H.–P.: 8–18 óráig, Szo: 8–14 óráig. Kiegészítő rendezvény: 2008. május 17. (szombat) 15 órakor: Kovács Gergelyné kultúrtörténész előadása. Telefon: 28/420–572.
E-mail: *info@chopinzeneiskola.hu.*
Honlap: *www.chopinzeneiskola.hu.*

A Gödöllői Galériában: *Életjelek: A hűség varrottasai*

A varrott faliképek a hűség kárpitjai. A hűségé hitünkhöz, családunkhoz, hazánkhoz! Imádság, hálaadás és reménység jelképei, amelyekben átüt készítőjük szeretete. Cím: 2100 Gödöllő, Szabadság út 6. Megtekinthető: június 29-ig hétfő kivételével naponta 11–17 óráig.

A Városi Könyvtár és Információs Központban: *Életjelek: Egyszer volt, hol nem volt...*

A meseszőnyegek néhány darabja igazi „repülő szőnyeg" lett, hiszen bélyegkép alakjában bejárták az egész világot. Cím: 2100 Gödöllő, Dózsa György út 8. Megtekinthető: június 29-ig H–K, CS–P 9–19-ig., Sze és Szo 9–15. E-mail: *konyvtar@gvkik.hu*, telefon: 28/515–280, honlap: *www.gvkik.hu.*

Kiegészítő rendezvény: 2008. június 7-én (szombat) 10 órakor: *A mesék gyógyító ereje — biblioterápia a könyvtárakban.* Bartos Éva (OSZK, Könyvtári Intézet, ig.) előadása, helyszín: Frédéric Chopin Zeneiskola.

Fonott világom

Markó Kriszta kiállítását a Földi János Könyvtár, Emlékház, Hajdúhadházi Galériában május 22-én 14 órakor nyitja meg Stöckert Győző tanár. Megtekinthető június 20-ig, Nyitva H–Sze, P 9–18, Cs 13–18, Szo 9–13.

4242 Hajdúhadház, Földi János utca 8.
Telefon: 52/583–046.
E-mail: *foldi.hajduhadhaz@museum.hu*.

Pál Anita reborn babáinak állandó kiállítása Szentén, Nógrád megyében, a SZLIM könyvtárban

Major Lászlóné Jutka, a szentei Bóbita Óvoda vezetőnője talált rá Pál Anita honlapjára 2008 áprilisában, majd Illés Kálmán polgármesterrel egyeztetve felkeresték Pál Anitát, hogy szeretnék, ha közösen létrehoznának a községben egy állandó babakiállítást. A szentei Polgármesteri Hivatal testülete is megszavazta az ezzel járó költségek nagy részének finanszírozását. A falu gyönyörű környezetben található, és Anita a község által pályázati pénzből felújított művelődési házban felajánlott termet is méltó környezetnek találta a babái számára. Simon György népi fafaragómester bölcsőt, kiságyakat, pelenkázót, hintát, valamint dekoratív táblákat faragott. A kiállítás megnyitójára május 4-én, Anyák Napján került sor. Illés Kálmán polgármester anyák napi köszöntőt mondott, majd megnyitotta az állandó babakiállítást. A helybeli gyermekek anyák napi zenés műsora következett ezután. Major Lászlóné óvodavezető elmondta a kiállítás létrejöttének történetét, az Alkotó pedig köszönetet mondott a lehetőségért és a segítségért, verssel köszöntötte az anyákat. Az egyelőre 15 élethű babából álló kiállítást bővíteni kívánja a jövőben. A község nagy vendégszeretetét tükrözte, hogy szendvicsekkel, házi rétesekkel, pogácsával és üdítőkkel kínálták a jelenlévőket. Pál Anita Szente község Emlékkönyvében is megörökíthette a nagy eseményt.

A kiállítás előzetes bejelentkezéssel tekinthető meg hétfőtől péntekig 10:00–16:00 óráig. Major Lászlóné (Jutka), Bóbita Óvoda, telefon: 06/30–425–1878, szombat–vasárnap, szün- és ünnepnapokon egész nap. Hétköznapokon 16:00 óra után: Polónyi Csilla, telefon: 06/35–355–674; Illés Kálmán polgármester, 06/30–663–2721.

„Számomra ez az állandó babakiállítás nagy öröm, hisz óriási megtiszteltetés, hogy munkáimat érdemesnek tartották arra, hogy egy csodálatos helyen és környezetben állandó jelleggel megtekinthessék az érdeklődők" – írja Pál Anita, honlap: *www.egyedibaba.fw.hu*.

Pál Anita reborn babái ősszel és télen az Óbudai Múzeumban voltak láthatók.

Pál Anita – a szerk.

III. Ménes-patak Menti Játékfesztivál

Augusztus 23–24-én gazdag, ingyenes játékprogram lesz Endrefalva főterén „Csak semmi bóvli, palócok vagyunk!" mottóval. Augusztus 23-tól két hétig kiállítás lesz látható, közel 300 m²-en. Szerepelnek benne Sztajkó József roma mesterségeket, vándorló cigányok életét bemutató aprócska művei, a 100 tagú cigányzenekar tagjai bábuként, ismét lesz válogatás a Néprajzi Múzeum játékgyűjteményéből, Maruzs Éva babáiból. Különleges vendégünk: Észtország.

„Örömmel vesszük a Játéktársaság minden gondolatát, tárgyi, tehát kiállítási anyagát, javaslatát. Várjuk azokat is, akik a faluközpontban játszani tanítanák a gyermekeket okos szeretettel, akár árusítással, bemutatóval egybekötve" – írja Tóth András, a program szervezője. Az árusításhoz sátrakat ingyen bocsátanak rendelkezésre.

Társaságunk megjelenésének összefogását Léb Zsuzsa Tagtársunk vállalta, elérhetősége:
Babaszalon LZS Bt.,
1082. Budapest, Üllői út 66/a.
Telefon: 20/943–9782, telefon/fax: 1/314–4015.
E-mail: *babaszalon@freemail.hu*.

Pungor R. Dóra textilszobrász kiállításai

Március 16 – április 20: *Via Crucis* címmel a Dr. Batthyány-Strattmann László Templom Oratóriumában Szombathelyen, Kodály Z. utca;

- április 26 – augusztus 3. *Via Crucis* a Dr. Batthyány-Strattmann László Múzeumi Kápolna kiállítóhelyen, Körmend, Vár;

- június 21 – augusztus 2, *Honfoglalók* címmel a Táltos Fesztivál keretében, Győrben a Zichy-palotában, Liszt F. utca 20.;

- augusztus 8 – szeptember 30., *Honfoglalók és hontalanok* címmel a Zempléni Fesztivál keretében a Művelődés Házában, Sárospatakon, Eötvös utca 6.;

- október 8 – 2009. február 25., *Via Crucis* és *Honfoglalók* Kismartonban, Ausztriában, az Eszterházy Kastélyban.

✷

Mesevilág a színházban: N. Kiszely Melinda gyermekjelmez és meseruha kiállítása egy mesés gyermeknap keretében, május 25-én nyílik a Rákoscsabai Közösségi Házban (1171 Péceli út 222.). Délután bábkészítés, arcfestés, Info: *csigainfo@freemail.hu,* 1/256–9526, 1/258–7714.

✷

Kézműves webáruház nyitja meg kapuit június elejétől a Varróház portálon *(www.varrohaz.hu)*. Olyan kézműves vállalkozók, vállalkozások jelentkezését várjuk, akik hatékonyan szeretnék értékesíteni termékeiket az interneten keresztül. Bővebb információ: Majoros Zsuzsa, 70/297–4218 vagy e-mailben: *kapcsolat@varrohaz.hu*.

✷

Nemzetközi szalma- és csuhéfonó alkotótábor lesz Kisújszálláson, a Móricz Zsigmond Gimnáziumban (Széchenyi utca 3.) július 7–13 között. Az oktatók között svájci meghívott is szerepel. Technikai szervezők, részletes információ: Szabó Katinka, telefon: 59/321–828, e-mail: *szaber@enternet.hu* és Sülye Károlyné, telefon: 56/393–454, 70/336–8033, e-mail: *sulyek@freemail.hu*.

Zoo Tábor 2008 a Fővárosi Állat- és Növénykertben. A táborozók nem csak elméletben, képek és filmek formájában, hanem hús-vér valójukban, testközelből, életre szóló személyes találkozások során tapasztalhatják meg az élővilág fantasztikus változatosságát! Fontos szerepet kap a hét során az állat- és környezetvédelem kérdésköre is. A program kiegészül kézműves foglalkozásokkal, vetélkedőkkel, sok játékkal az Állatkert játszóházban és a Kertben. Napközis tábor 5 napos turnusokban, hétfőtől péntekig, 7.30–17.30, 6–12 éves gyermekek számára. Részvételi díj 33.500 Ft. Részletek: *www.jatekmester.hu.*

✷

Réber László grafikusművész, könyvilluszt-rátor kiállítása április 26-án nyílt a Szent István Király Múzeum Csók István Képtárában (Székesfehérvár, Bartók Béla tér 1.) és augusztus 3-ig lesz látható, minden hó első hétfője kivételével.

Kapcsolódó programok: május 15.: Sebő – Lázár Ervin: *Erdei dalnokverseny* c. koncertje, május 30.: *Bárányfelhő-bodorítás (a Négyszögletű Kerek Teremben)* – mesés-zenés drámajáték foglalkozás családi nap keretében; június 12.: Dr. Buzinkay Géza előadása: *Derűs filozófus egy nyomasztó világban (A karikaturista Réber László).*

✷

Kolumbán Zsuzsa népviseletes babáinak kiállítása Egerben, a Bartakovics Béla Művelődési Központban (Knezich Károly út 8.). május 22-től június 9-ig látható. Telefon: 36/510–020, e-mail: *bbmk@bb-mk.hu.*

✷

Steinhauser Teréz kezemunkái címmel a Tájház Galériájában (8251 Zánka, Fő utca 13.) a művész magyar koronázott királynékat ábrázoló textilbabái, szőttesei és famunkái láthatók június 29 és július 13 között.

A nyitvatartásról információ: Andocs Aranka, 30/301–1786.

✷ ✷ ✷

Gyászolunk

Bősz Andorné Nyakas Ilona Tagtársunk f. év január 30-án, 93 éves korában elhunyt. Akik már az első győri babakiállításon jelen voltak, emlékezhetnek mesejeleneteket, János Vitézt Iluskával megörökítő textilbabáira. Emlékét szeretettel megőrizzük!

Pályázzunk!

Gyermek – Játék 2008
Pályázati felhívás
Nemzedékek egymás mellett a gyermekekért

A Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete vizuális művészeti tagozatai e címmel nyilvános pályázatot hirdetnek magyar professzionális művészek és művészeti egyetemi hallgatók, művészeti szakközépiskolai tanulók számára. A pályázatot és a pályázathoz kapcsolódó kiállítást a MAOE Képzőművészeti, Iparművészeti, Fotóművészeti tagozata szervezi a Magyar Formatervezési Tanács együttműködésével.

A pályázat célja, hogy középpontba állítsa a mindannyiunk közös jövőjét jelentő gyermekeket, erősítve ezzel a nemzedékek összetartozását, egymás mellett élését és közös munkálkodását. A pályázat meg kívánja szólítani mindazokat, akik játékokat, használati tárgyakat, öltözéket stb. terveznek és készítenek vagy kulturális alkotásokat hoznak létre a gyermekek életének szépítése, gazdagítása érdekében.

Pályázni az alábbi témákban lehet: *játékvilág* – játékszer, közösségi terek játékai stb, *mesetár* – irodalmi mű, irodalmi mű illusztrálása stb., *hétköznapok* – öltözék, bútor, edény stb., *látványtár* – honlap, képesség- és készségfejlesztő program, animáció stb.

Pályázni csak új, magyar tervezésű alkotással lehet. A pályázat kétfordulós: az első fordulóra a pályázati tervet, dokumentációt kell beadni, a második fordulóra a kész művet.

A pályázatot a MAOE által felkért szakértőkből álló zsűri bírálja el. A zsűri professzionális és diák kategóriánként három-három díjat ad ki, és további tíz alkotást okleveles elismerésben részesít. A pályázat támogatóinak lehetőségük van különdíjak adományozására, amelyek díjazottjait szintén a bírálóbizottság választja ki. A díjazottak lehetőséget kapnak a kiállításon való részvételre.

Nevezési határidő 2008. július 14., az első forduló eredményhirdetése: augusztus 15.

A második forduló beadási határideje november 5, a nyertesek értesítése: november 17. Eredményhirdetés, kiállítás-megnyitó: 12.01.

A pályázat célját támogatja a Nemzeti Kulturális Alap, a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége, a Magyar Képzőművészeti és Iparművészeti Társaságok Szövetsége, a Magyar Formatervezési Tanács, a Szórakaténusz Játékmúzeum és Műhely, a Kiss Áron Magyar Játék Társaság valamint a művészeti egyetemek és a művészeti szakközépiskolák.

A pályázatok értékelése: két fordulóban: I. forduló: A bírálóbizottság a beküldött dokumentáció alapján dönt arról, hogy mely pályaműveket hívja be a II. fordulóra. II. forduló: A zsűri a bekért tárgyak és a részletes dokumentáció alapján dönt a díjak és az oklevelek odaítéléséről. A pályaművek elbírálására a zsűrizésre kijelölt helyszínen kerül sor. A begyűjtés helyszínéről és időpontjáról a pályázók értesítést kapnak. A nem szállítható pályaművek elbírálása a beküldött dokumentáció alapján történik.

Díjazás: kategóriánként a legjobbnak ítélt alkotások elnyerik a Gyermek – Játék 2008 pályázat 1–3. díját, az alkotók oklevélben és pénzjutalomban részesülnek. A bírálóbizottság által a legszínvonalasabbnak tartott további pályamunkák meghívást nyernek a kiállításra és a díjazottak elismerő oklevélben részesülnek.

Bemutatás: a bírálóbizottság által kiválasztott pályaműveket kiállítás keretében mutatják be. A kiállításról, a díjazott és kiállított pályaművekről készült fotók és leírás *www.alkotok.hu* és a *www.mft.org.hu* honlapon lesznek megtekinthetők.

Eredményhirdetés: A pályázat nyertesei a kiállítás megnyitóünnepségén vehetik át a díjakat. Az eredmény a díjátadás napjáig nem nyilvános. A kiállított termékeket a jogszabályok alapján kiállítási kedvezmény, illetve elsőbbség illeti meg. Bővebb információ: Magyar Szabadalmi Hivatal Ügyfélszolgálata, telefon: 1/474–5561.

További információ: A pályázati felhívás, a jelentkezési és adatlap megtalálható a *www.alkotok.hu* és a *www.mft.org.hu* honlapon.

Pályázati feltételek: A pályázat benyújtásához kitöltött jelentkezési lap, szöveges és képi dokumentáció szükséges. A dokumentációra vonatkozó megkötéseket a jelentkezési lap tartalmazza. Egy pályázó több pályázatot is benyújthat. Pályázni lehet minden olyan alkotással, amely más személy szerzői és iparjogvédelmi jogát nem sérti.

Érvénytelen a pályázat, amennyiben: a pályázati feltételeknek nem felel meg, hiányos a mellékelt dokumentáció, határidőn túl érkezik be. A pályázat beadási határideje: 2008. július 14. (postabélyegző szerint)

A pályázati anyagot (a jelentkezési lapot és a pályázati tervet/dokumentációt) egy példányban lehet eljuttatni a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete, „Gyermek-Játék pályázat" jelöléssel ellátva, a következő címre: 1054 Budapest, Báthory utca 10.

A pályázattal kapcsolatban hívható: Baricsa Katalin (Telefon: 1/472–0356; e-mail cím: *iparmuveszeti.maoe@pantelweb.hu*) és Szmrecsányi Dóra (Telefon: 1/331–9304; e-mail cím: *kepzomuveszeti.maoe@pantelweb.hu*).

✷

A Néprajzi Múzeum meghirdeti az *50. Országos Néprajzi Gyűjtőpályázatot*.

A pályázati témakörök közül: a 4. címe *Jelenkori életünk, mai tárgyaink*, f) *Babáink*. „A babák, hasonlóan a többi használati tárgyhoz, nemcsak önmagukban, hanem az őket használók éltének részeként is léteznek. A téma többféle megközelítést kínál: például milyen díszbabákat találunk egy lakásban? A díszítésen kívül betöltenek-e más szerepet is, s ez a szerep hogyan változik az idők folyamán? Például gyakran díszítik viseletbe öltözött babák olyan falvak lakóházainak szobáit, ahol korábban a lakosok maguk is népviseletben jártak, de mára már azt elhagyták. Szintén kiemelt témának tekintjük a gyermekjátékok tárgykészletének dokumentálását, elsősorban használat szempontjából: akár egy családon belül milyen játékok azok, amelyekkel a gyerekek játszanak? Mit mire használnak, hogyan játszanak vele? Egy-egy újabb játék (például egy új baba) megjelenése hogyan rendezi át a fontossági sorrendet? A gyermekkor elmúltával, a felnőtté válás során az egykori kedvencek milyen új funkciót kapnak, milyen helyen jelennek meg a lakásban? Van-e, aki örökli? Vagy teljesen eltűnnek? A témakörön belül javasoljuk például egy teljes babakollekció dokumentálását: a babák használati és formai jegyeinek részletes leírását, az új babák megjelenését és szerepét, a régiekkel összefüggésben."

„A kiválasztott téma kutatásakor a legfontosabb szempont a pontos, részletes dokumentálás, a jelenségekhez, tárgyakhoz kapcsolódó tevékenységek, használat bemutatása, az időbeli változások és társadalmi különbségek feltárása Illusztrálják a pályamunkát minél több eredeti fényképpel, rajzzal, dokumentummal, esetleg videóval."

Ajánlott segédanyagok: Kriston Vizi József: *Gyermekjátékok. Gyűjtési útmutató.* (Sokszorosított.) Szarvas Zsuzsa: *Gyűjtési útmutató eszközleltárak készítéséhez – tárgyegyüttesek feldolgozásához.* (Sokszorosított.) Kérhetők a Néprajzi Múzeum Ethnológiai Adattárában, 1055 Budapest, Kossuth tér 12., telefon: 1/473–2413, 1/473–2400, e-mail: *adattar@neprajz.hu*. Beküldési határidő 2008. szeptember 22. További részletek, díjazás a *www.neprajz.hu* honlapon.

✷

Magyar Kézművesség — 2008, *A reneszánsz korának kézműves hagyományai* címmel kettős, nyílt pályázatot hirdet a Magyar Kézművességért Alapítvány az IPOSZ-szal, a MOMKE-vel és a BKIK Kézműipari Tagozatával együttműködve. A pályázaton hazai és határon túli magyar alkotók, kézművesek, népművészek, iparművészek; egyéni jelentkezők és alkotóközösségek vehetnek részt természetes alapanyagok felhasználásával készült, maximum 3 olyan alkotással, amelyek más országos pályázaton még nem szerepeltek. A pályázat első részére napjaink kézművességének legújabb, legszebb produktumait, hagyományokra épülő, de napjaink igényeinek is megfelelő, ill. egyéni tervezésű használati tárgyakat – köztük játékokat – lehet beadni. A pályázat második részére a Reneszánsz Évéhez — Mátyás királlyá választásának 550. évfordulójához — kapcsolódva a reneszánsz korának kézműves tárgykultúráját idéző tárgyakat, alkotásokat várnak. *Nevezési határidő: 2008. május 30. Az anyaggyűjtés időpontja: 2008. június 7–8–9.* A kiállításra a zsűri döntése alapján kerülnek a tárgyak. Az ünnepélyes *eredményhirdetés* tervezett időpontja: *2008.*

július 4. A pályázat válogatott anyaga a Magyar Mezőgazdasági Múzeum földszinti időszaki kiállítótermében június 21-től, július 27-ig lesz látható. További információ és nevezési lap Gergely Imrétől kapható. Postacím: Gergely Imre, IPOSZ, AMKA, 1392 Budapest 62., Pf.: 289. Személyesen (telefonon történt egyeztetést követően): Budapest, V. ker. Kálmán I. utca 20. IV. 403. Telefon: 1/354–3146; mobil: 30/394–6010; e-mail: *amka@chello.hu.*

✷

VIII. Országos Történelmi Kosztümös Babakészítő Pályázatát hirdette meg a visegrádi Mátyás Király Művelődési Ház és a Szent György Lovagrend, melyre *Mátyás király és udvari népei, Mátyás kortársai, korabeli jelenetek* elkészítését várják babaalakban. A pályázat eredményhirdetése a Palotajátékok alkalmával a Mátyás Király Múzeumban bemutatásra kerülő kiállítás megnyitóján lesz 2008. július 11-én, pénteken 12 órakor (2025 Visegrád, Fő út 29.). 1., 2. és 3. díjat osztanak ki pénz-, illetve értékes könyvjutalom formájában. Várnak versenyen kívül a kiállításra olyan babákat is, amelyek már más, vagy korábbi visegrádi pályázaton szerepeltek, amelyek a kiállítás látványát gazdagítanák. A babákat a következő címekre várják július 4-ig: Szent György Lovagrend 2025 Visegrád Fő út 29., illetve Mátyás Király Művelődési Ház, Széchenyi utca 11. Információ: Mikesy Tamás 26/398–128.

Krónika

A pozsonyi Bibiana Nemzetközi Gyermekművészetek Háza

Egy magyar babakiállítás kapcsán

A *Forgó* előző számából értesülhettünk arról, hogy a győri Bababarátok Egyesületének kezdeményezésére magyar babakészítők műveiből nyílt kiállítás a pozsonyi Bibiana Nemzetközi Gyermekművészetek Házában február 21-én, mely április 6-ig volt látható.

Mindnyájunk számára érdekes, sőt tanulságos lehet egy rövid ismertető erről a kívül patinás burkolatú, ám belül modern gondolatok megvalósításáról híres gyermekközpontról.

A Bibiana 1987-ben jött létre, egy nemzetközi kezdeményezés keretében, mely célul tűzte ki a gyermekkönyvillusztrációk szebbé tételét a már amúgy is a Könyvillusztrációs Biennáléiről ismert Pozsonyban. A Gyermekkönyv-illusztrációs Biennálékon kívül, itt rendezik az Animációs Biennálékat (ez utóbbi az idén esedékes), itt székel az UNESCO Nemzetközi Gyermekkönyv Szervezetének szlovák szekciója, és itt ítélik oda a „Szlovákia legszebb könyve" címet is.

Idővel bővültek a Bibiana lehetőségei és minden, a gyermekeknek szóló művészetek nem hagyományos és kísérleti formáival is kezdték megismertetni a betérő gyerekeket és felnőtteket. Színvonalas interaktív kiállításokkal és kapcsolódó színpadi előadásokkal lepik meg a kis látogatókat, ezek előkészítésébe bevonják a kortárs írókat, zeneszerzőket, képzőművészeket és színházi szakembereket. Időszaki kiállításaikat és az előadásokat Szlovákia más városaiban is láthatók, sőt Bolognába, Rómába is eljutottak.

A Bibiana Nemzetközi Gyermekművészetek Háza aktív kapcsolatot tart fenn a nemzetközi EUnetART-tal, a Múzeumok A Gyermekekért Alapítvánnyal és az ASSITEJ-el — a Gyermek és Ifjúsági Színpadi Művészetek Nemzetközi Szövetségével.

Igazán méltó helyen és szép körülmények között voltak elhelyezve a magyar babák.

Köszönjük Keglovich Ferencnének, a győri Zichy palota Családi Intézete igazgatójának ezt az újabb bemutatkozási lehetőséget!

Bibiana Medzinárodný dom uménia pre deti. Panská ul. 41., 815 39 Pozsony, Szlovákia.

Telefon: +421–2–5443–1308. *www.bibiana.sk,* e-mail: *bibiana@bibiana.sk.*

Rocháné Bűdy Annamária
Xalapa, Mexikó

✷

***Korok – divatok* címmel** Maruzs Éva gyűjteményéből újabb babakiállítás volt látható a Balassi Bálint Megyei Könyvtár és Közművelődési Intézet Gyermekkönyvtárában Salgótarjánban március 20-tól április 30-ig.

Rónai Kata bábjelenetei

Munkatársunk, Rónai Katalin három korhű bábjelenete volt látható két hónapon át (2008. március 5-től május 4-ig) a Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum (Budapest, Szent István tér 15.) kiállításán. A „Mátyás és Beatrix esküvője" és a „Korabeli vadászat" jelenetsor a Reneszánsz ételek – Ételek reneszánsza című kiállításhoz kapcsolódott... A „Szent Péter Kávéháza" című összeállítást a Duna-korzón sétáló emberek megjelenítésével kezdte alkotója, majd belemélyedve a századforduló ruháinak, történelmének irodalmába, a Nyugat alapítóit, a jeles folyóiratban publikáló írókat, költőket formázta meg egy nagyméretű „báb-élőképben". – A lista egyrészt nem teljes – mondta lapunknak a bábművész-tanár-újságíró –, másrészt a kávéházi asztalnál tizenhat olyan illusztris művészember alakja látható, akik nem is biztos, hogy együtt ülhettek valaha. Megalkottam hát nekik a képzeletbeli „Szent Péter Kávéházat", ahol bábfiguraként már valóban együtt lehetnek, és utólag minden fontos és elmaradt témáikat megbeszélhetik…

Képünkön (balról) az alkotó látható a Nyugatosok társaságában. A felvétel a múlt évi győri kiállításon készült. (Forrás: *Szívtárs* Online Párkapcsolati magazin.)

A felvételen az alkotó mellett Keglovich Ferencné, a győri babarendezvények létrehozója áll. A Mátyás és Beatrix esküvője *visegrádi kiállításon szerepelt megelőzőleg nagy sikerrel. (A szerk.)*

Játékkal a fiatalkori erőszak megelőzéséért

Nap mint nap olvassuk, halljuk a híreket iskolás gyermekek, fiatalok erőszakos cselekedeteiről. Ranschburg Jenő a FigyelőNet május 7-i számában:

„1994-ben volt egy nagy tervem, ami gyorsan megbukott. És erről még csak nem is a politika tehetett, hanem valami szakmai irigység fúrta meg. A Szabolcs utcai kórházzal szemben volt egy hatalmas, üresen álló laktanya, ezt én megkaptam volna, hogy a területén létrehozzam a Budapesti Gyermekcentrumot, amely — túl a klinikai tevékenységen — *egy olyan kis játékváros lett volna,* ahol a gyerekeket már nagyon korán »meg lehetett volna fogni«. Azt szerettem volna, hogy ebből kiindulva egy országos hálózat nőjön ki a korai szűrésre. *Játékos elfoglaltság* közben szűrtük volna ki a veszélyeztetett gyerekeket, és megpróbáltuk volna más vágányra állítani az életüket. Szerintem ez a lényeg: jó időben átállítani a váltót. De … mindez csak terv maradt." A teljes cikk: *www.fn.hu/tech/20080303/ranschburg_mar_oviban_latszik_kibol/?oldal=2.*
(Kiemelések: a szerk.)

XVIII. Nemzetközi Sárkányeresztő Találkozó Pákozd

Az idén 18. alkalommal rendezte meg a pákozdi Kossuth Lajos Művelődési Ház és Pákozd község Önkormányzata. A programot a Magyar-Japán Baráti Társaság TAKO (sárkányeresztő) tagozatának vezetője, Andaházy László szervezte, és május 10–11-én tartották a pákozd feletti „sárkány-hegyen". Szombaton megnyitó volt a Művelődési ház színháztermében, majd kiegészítő programokkal estig a hegyen sárkányeresztés. Vasárnap reggel 10 órától este kb. 23 óráig tartott a program. Délután volt játszóház, japán dobkoncert, fogathajtás, sárkányos vetélkedők, éjszakai repítés, különféle sárkányos bemutatók. A magyar sárkányeresztőkön kívül Ausztriából, Németországból, valamint Hollandiából érkeztek sárkányeresztők. További információ: a 3S Sárkányeresztő Baráti Társaság honlapján, *www.sarkanyereszto.hu*.

✷

Török Emőke, a Global Doll Society tanára a Kaposfüredi Galériában mutatta be babáit március 17-étől 31-ig megtekinthető kiállításon. Megnyitotta Horváth Gáborné, az Együd Árpád Művelődési Központ igazgatónője.

Hagyományosan festett gyermekjáték bútorok Hartáról

Mindmáig élő, az asztalos hagyományokat folytató bútorkészítő központ a Duna-Tisza közén Harta. Hartára a első német telepesek a 18. század utolsó éveiben érkeztek. A betelepülők között sok mesterember volt, így asztalosok is. Termékeiken a magukkal hozott technikákat és stílusokat közvetítették, bár a hartai bútorok egyes formái a magyarság bútorainak előképeit követik kivéve a kelengyebútorként szereplő ruhásszekrényt, amely formában és díszítésben eltér a környező falvak hasonló bútoraitól.

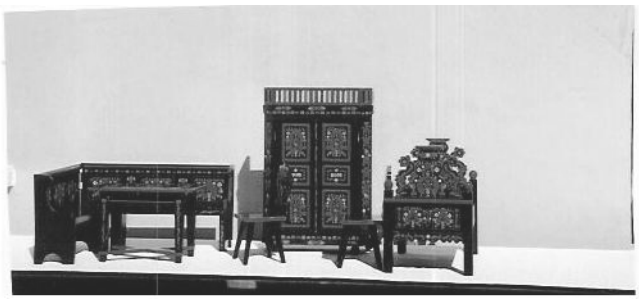

A hartai bútorok díszítésének központi motívuma a reneszánszban gyökerező centrális elrendezésű korsóba, vagy kehelybe állított virágcsokor.

Sajátosak a hartai bútorokon a gyakorta feltűnő figurális ábrázolások amelyek a magyar festett bútorokon igencsak ritkán fordulnak elő. Angyalok, madarak, de főleg lovas ábrázolások díszítik a kelengye-szekrényeket. Az utóbbiakkal díszített szekrényeket „Pferdeschrank"-oknak nevezik.

Asztalosmesterek, ügyes kezű parasztemberek készítették leánygyermekeik részére – a hagyományos formákat és díszítéseket felhasználva – az úgynevezett bababútorokat, „Puppenmöbel"-t. Ezekből a bababútorokból a helyi múzeum is őriz egy néhány figyelemre méltó darabot.

Nem a hajdani hagyományos gyermekjáték bútorok mását készítik ma a hartai bútorok szakavatott mesterei, Schnider Péter és Péterné. Méretarányosan lekicsinyítve, a hagyományos festést alkalmazva készítenek díszes hartai szobabelsőket.

Felvetődik a kérdés: mi célt szolgálnak ezek az igényesen elkészített, hitelesnek mondható bútorok? Véleményem szerint a babaszoba bútorai lehetnének, a nagyszerű Fehérvári Babaház – Moskovszky Gyűjtemény példája nyomán, mely többségében polgári babaszobákat tár a látogatók elé, a hartai bútorokkal berendezett babaszoba kezdete lehetne a hazai népi bútorművesség tájegységenkénti bemutatásának. *Dr. Boross Marietta*

Megjelent

Megint kártya…

Vasvári Zoltán: ***Bolond, aki nem kártyázik.*** Vasvári Zoltán neve nem ismeretlen a *Forgó* olvasói körében. Kártyázással kapcsolatos néprajzi kutatásainak eredményeit 1991 óta publikálja. A korábbi és újabb tanulmányokat összegyűjtő kötet kiadói ajánlása szerint Vasvári Zoltán olvasmányos stílusban íródott és képanyagát tekintve vonzó könyve a magyar kártyakultúra tudományos igénnyel megírt összefoglalása. Az illusztrált, a szakirodalmat és a szerző saját gyűjteséit összefoglaló mű feltárja a kártyajáték mibenlétét. Fontos művelődéstörténeti ismereteket nyújt és magukat a játékosokat is hasznos tapasztalatokhoz juttatja. Haszonnal forgathatják kutatók, pedagógusok, szakmai munkaközösségek és a kártyaklubok tagjai egyaránt. (Fekete Sas Kiadó, 2008.)

✷

Kártyalexikon 2. Az Akadémiai Kiadó úttörő vállalkozása volt 1993-ban a Kártyalexikon. Fontos és hiánypótló munka volt ez a kártyás élet főszereplőinek közreműködésével. A kártyajátékok iránti érdeklődés folytonosságát jelzi, hogy a könyv az antikváriumokban is csak nagy ritkán bukkan fel, ezért hamarosan közreadják a Kártyalexikon 2. bővített kiadását. Az utóbbi évtized rendkívül ese-

ménydúsan telt a kártyás világban is – a bridzs mellett ulti és tarokk szövetségek és egyesületek alakultak a szellemi sporttá válás szándékával, a számítógépes programok és online játékok mindenki számára elérhetővé váltak, kártyagyárak szűntek meg és alakultak újabbak, no meg nyakunkon a pókerláz – a Kártyalexikon éppen idejében jelentkezett, hogy a kártyajátékos társadalom tudomására hozza, amit érdemesnek tartott e kultúra eseményeiből említeni. (Akadémiai , 2008.)

✷

Pókerláz. A közelmúltban újabb játékos izgalmak lepték meg kis hazánkat. Az Amerikából importált, s korábban csak magánlakásokban és kaszinókban megtűrt póker soha nem látott tempóban hódított magának százezres közönséget. Tucatnyi pókerkönyv, nyomtatott és online magazinok, megszámlálhatatlan pókerklub, televíziós közvetítések, internetes játék és a kártya kereskedelem fellendülésének lehettünk/vagyunk szemtanúi. Történelmi ismereteinket felelevenítve bukkannak elő az egykor legendás, többnyire tiltott hazárd kártyajátékok: landsknecht és fáraó (nasivasi), a magyarok „hazai csöndese", a ferbli, mely Mikszáth szerint a dzsentrit, szerintünk kicsit a Monarchiát is tönkretette. Aztán jött a bakk (baccarat) és a smén (chemin de fer) kaszinói, a kopka és a tűz (fájer) kocsmai szenvedélye. De mindez semmiség a most látottakhoz képest! Hogy csak néhány sorban teszünk említést a póker sikeres hatalmi törekvéseiről, annak egyetlen oka, hogy ez a történet ismét a pénzről szól, a játék csupán ürügyként szerepel valahol a háttérben. (A pókert az összehasonlító hazárdjátékok közé sorolta a kártyalexikon. S mint tudjuk, tét nélkül minden szerencsejáték érdektelenné válik.) Az utóbbi két év póker könyvei:

Boda Attila: *Póker akadémia.* 2007.
Caro, Mike: *A póker titkai.* 2007.
Harrington, Dan – Bill Robertie: *Hold'em versenystratégia 1. alapstratégia.* 2006.
Harrington, Dan – Bill Robertie: *Hold'em versenystratégia 2. végjáték.* 2007.
Harrington, Dan – Bill Robertie: *Hold'em versenystratégia 3. példatár.* 2007.
Krieger, Lou*: Póker — a sikeres játékos kiskátéja.* 2005.
Lessinger, Matt: *Blöfföljünk bátran*! 2007.
Levez, Belinda: *Hogyan nyerjünk pókeren?* 2006.
Mendelson, Paul: Texas *Hold'em Poker — Kezdd el és nyerj!* 2006.
Miller, Ed: *Bevezetés a hold'em pókerbe.* 2006.
Sklansky, David: *A póker elmélete.* 2006.
Vágó Csaba: *A limit nélküli hold'em.* 2007.

Jánoska Antal

Levélhullás

Honlapunkhoz érkezett, köszönet Kiss Lászlónak a továbbításért:

Tisztelt Szerkesztők!

Lapjuknak gyakori látogatója vagyok, és sok érdekességet találtam már ott, amit 8 unokás nagymamaként hasznosítani tudok. Számos programra is elmentünk, az Önök által ajánlott linkek alapján. Most viszont én szeretnék egy linket ajánlani, egy alig ismert, egyszerű, de szerintem (és a gyerekek szerint) igazi jó élményeket nyújtó játszóházat, amit a *www.diakprogramok.extra.hu* helyen lehet megtalálni.

Üdvözlettel
Edit néni

✷

Szabó László vagyok, 25 évig a Pannónia Filmstúdió műtermében készítettem bábokat és azokhoz tartozó apróságokat. 50 éve makettezek és modellezek, kb. 1000 db makett van a tulajdonomban és sok régi játék, valamint filmes bábok (Esti mese Maci, Mirr-Murr Kandúr stb.) Szeretnék egy Játékmúzeumot csinálni Szarvason a Tessedik Sámuel Múzeumban.

Szarvas Város Képviselőtestülete, a Tessedik Sámuel Múzeum igazgatója és Szarvas Város Baráti köre támogatja és segíti munkámat (506/2007 XI. 22. testületi határozat).

Játék- és babakészítők, illetve olyan emberek vagy cégek segítségét szeretném kérni, akik babákkal, játékokkal foglalkoznak vagy anyagi támogatással mellém tudnának állni.

A témával kapcsolatban szívesen adok bővebb információt.

Szabó László
06/70–316–3029, szlaszlo@mailbox.hu7

Tagdíj

A társasági tagdíj évi 1000,– Ft, nyugdíjasoknak, diákoknak, munkanélkülieknek 500.– Ft, jogi személyeknek, közösségeknek 2000,– Ft. Tagtársaink a befizetett tagdíj fejében kapják a Forgót is! Alapszabályunk értelmében a tagdíj befizetése az első negyedévben esedékes. Tagdíj befizetéséhez csekket mellékelünk.

Tagdíjhátralékos tagjainkat kérjük, mielőbb pótolják elmaradásukat, különben nem áll módunkban a továbbiakban Forgót küldeni.

Ha OTP-fiókban adják fel, megtakarítják a postáról a bankba utalás költségét a Társaságnak.

Kérjük, aki teheti, túlfizetéssel járuljon hozzá a Társaság működési költségeihez, esetleg egy általa megválasztott céljához, amelyet módjában áll megszabni. Köszönjük az eddigi túlfizetéseket!

A tagdíjfizetést KISSNÉ SZTRAKA ANNAMÁRIA tartja nyilván, információért, csekkért forduljanak hozzá bizalommal. Kérjük, mellőzzék a rózsaszín postautalvánnyal küldést, legyenek szívesek jelezni, ha csekkre van szükségük, küldjük!

Köszönjük a személyi jövedelemadó 1%-ának felajánlását! Ez az összeg idén haladta meg először a 100.000 Ft-ot, a 105.796 Ft-ot működési költségre – közte pályázati saját részre – fordítjuk.

Címváltozás, elérhetőség

Kérjük Tagtársainkat, hogy esetleges címváltozásukat a *Forgó* eredményes kézbesítése érdekében szíveskedjenek személyesen, levelezőlapon, telefonon, faxon vagy e-mailben közölni. Köszönjük, ha megadják e-mail elérhetőségeiket.

Belépési nyilatkozatok

Kérjük, hogy aki nem töltött még ki részletes Belépési Nyilatkozatot – ezt minden Tagtársunk megkapta belépésekor – szíveskedjék kitöltve megküldeni. Érdeklődési körük, elérhetőségeik minél részletesebb megadásával megnövelik a kapcsolattartás lehetőségét a Társasággal. Azt is köszönettel vesszük, ha bármely, a Társaság szempontjából lényeges adatuk megváltozását közlik velünk. Minél pontosabban ismerjük adataikat, annál több további információhoz juthatnak a Társaságtól.

Várjuk írásaikat, híreiket

A *Forgó* következő lapzárta **június 30.**

Kérjük írásaikat, valamint a meghívókat, programértesítőket, tájékoztatásokat rendezvényekről, játékos eseményekről, lehetőleg jó előre, hogy minél több előzetes hírt olvashassanak a *Forgóban*. A beérkező híreket rövidesen elhelyezzük a

http://www.kamjt.hu

honlapon is. A *Forgóba* rövid írásokat várunk, a terjedelmesebb gazdagon illusztrált cikkeket honlapunkon tudjuk elhelyezni.

A *Forgóba* szánt írásaikat lemezen vagy e-mailhez csatolt fájlban, *rich text (rtf)* formátumban szíveskedjenek küldeni a *gyorgyie36@t-online.hu* címre.

Keressék fel honlapunkat, amelyen mindig friss összeállítást láthatnak aktuális eseményekről, kiállításokról, rendezvényekről és a múltbeliek adatait, anyagait is megtalálják. A honlapon megjelentetésre szánt híreket, cikkeket juttassák el a *kamjt@netcity.hu* címre is!

Köszönet Támogatóinknak:

a Nemzeti Civil Alapprogramnak, az Oktatási és Kulturális Minisztériumnak, Óbuda–Békásmegyer Önkormányzatának, a Nemzeti Kulturális Alapnak, a Művészeti és Szabadművelődési Alapítványnak, KISS LÁSZLÓNAK (Budapest), az ALK-T Bt-nek (Sashalom), DR. SOMI ILDIKÓ fül- orr-gége szakorvosnak (Cegléd) és utoljára, de nem utolsósorban, az Óbudai Múzeumnak.

***Forgó*, a Kiss Áron Magyar Játék Társaság (KÁMJT) lapja.**
ISSN 1586–1570. Megjelenik negyedévente.
Felelős kiadó: a Társaság soros elnöke; felelős szerkesztő: DR. GYÖRGYI ERZSÉBET.
Címünk**:** 1033 Budapest, Fő tér 1. (Óbudai Múzeum), telefon/fax: **1/439–0292**, fax: **1/315–6193**.
E-mail: ***kamjatek@invitel.hu***, honlap: ***http://www.kamjt.hu***.
További kapcsolattartás: dr. Györgyi Erzsébet, telefon/fax: 1/315–6193, e-mail: *gyorgyie36@t-online.hu*.
KISSNÉ SZTRAKA ANNAMÁRIA, telefon: 1/246–0107, e-mail: *kamjt@netcity.hu, amsztraka@netcity.hu*.
Bankszámlaszámunk: 11702036–20657972, adószámunk: 19039224–1–41.
Ötleteket, javaslatokat szívesen fogadunk!